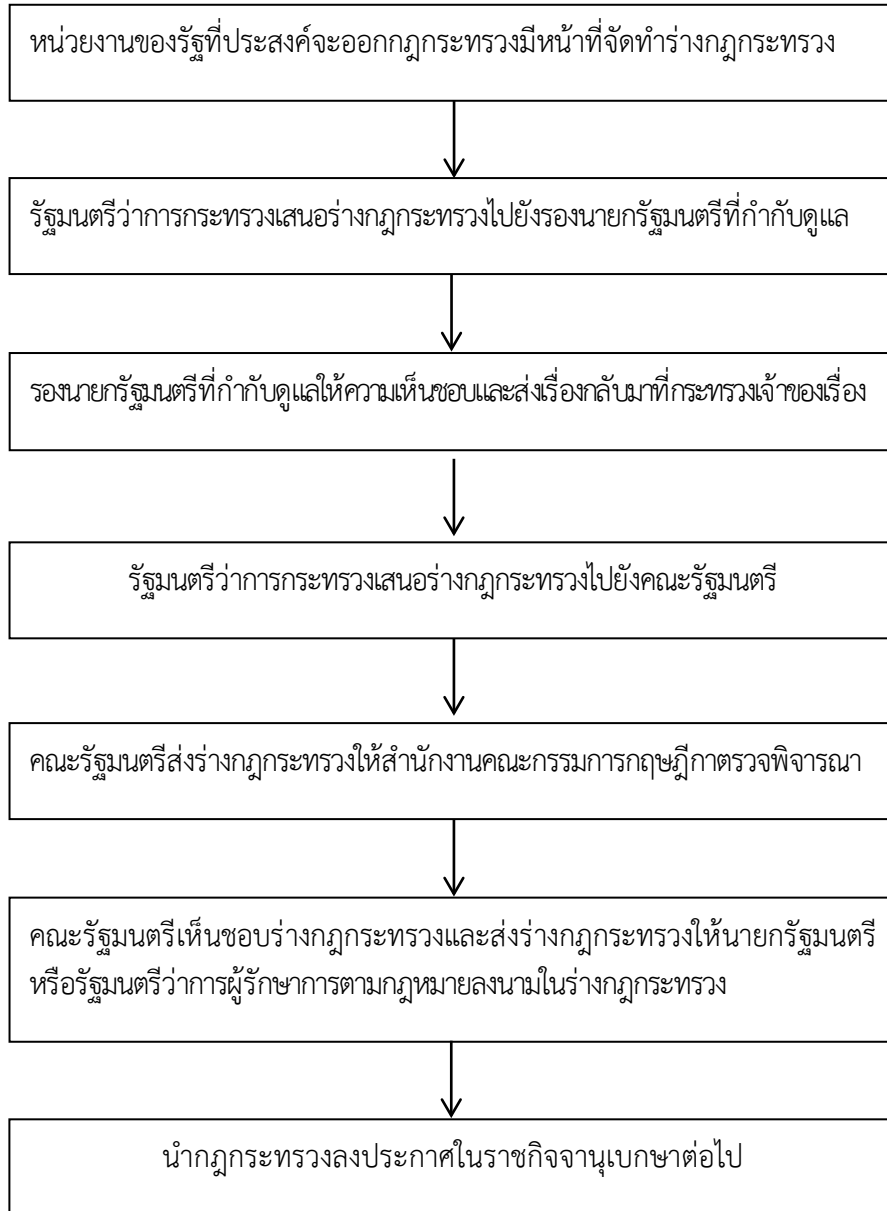

การเสนอร่างกฎกระทรวง

กฎกระทรวง คือ กฎหมายลำดับรองที่ออกโดยนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีฐานะเทียบเท่าพระราชบัญญัติ เช่น พระราชกำหนด ประมวลกฎหมาย เป็นต้น โดยที่กฎกระทรวงต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายแม่บท ปัจจุบันมีขั้นตอนการเสนอร่างกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

๑. การยกเว้นกฎกระทรวง

๑.๑ ชื่อของกฎกระทรวง

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้พิจารณารูปแบบกฎกระทรวงดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า โดยที่กฎหมายทุกประเภท (พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อบังคับท้องถิ่น) จะกำหนดชื่อของกฎหมายให้เข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายนั้นว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใด คงมีแต่เพียงกฎกระทรวงเท่านั้น ที่ส่วนใหญ่มิได้ระบุชื่อที่แสดงเนื้อหาสาระไว้ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการค้นหากฎกระทรวงที่จะนำมาใช้ให้ได้ ครบถ้วนและมีความสับสน เมื่อมีการแก้ไขกฎกระทรวงเหล่านั้น จึงควรกำหนดรูปแบบกฎกระทรวงให้เป็นแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับรูปแบบของกฎหมายอื่น ๆ โดยกำหนดชื่อกฎกระทรวงที่แสดงเนื้อหาสาระไว้ด้วย (หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๘๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๓)

ตัวอย่างเช่น กฎกระทรวงการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๒ บทอาศัยอำนาจ

การออกกฎกระทรวงจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖ กำหนดว่า ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศ โดยมาตรา ๖๓/๑๕ วรรคท้าย กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๓/๑๕ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น จึงสามารถออกกฎกระทรวง กำหนดหน่วยงานของรัฐได้ โดยอาจมีแนวทางร่างบทอาศัยอำนาจ ดังนี้

“อาศัยอำนาจตามความในมาตรา.. แห่งพระราชบัญญัติ..

ตัวอย่างเช่น “อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๖๓/๑๕ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้”

๑.๓ วันใช้บังคับ

หากกฎกระทรวงฉบับนั้นไม่ได้กำหนดวันใช้บังคับไว้เป็นการเฉพาะแล้ว วันใช้บังคับจะเป็นวันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.๔ การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติม

ในกรณีออกกฎกระทรวงไว้แล้ว แต่ต้องการยกเลิกกฎกระทรวงฉบับนั้นและออกเป็นฉบับใหม่ โดยส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ในข้อแรกของกฎกระทรวง
กรณียกเลิก

“ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง...”

ตัวอย่างเช่น “ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ดำเนินการบังคับทางปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๖๓”

กรณีแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงบางส่วน

“ข้อ ให้ยกเลิกความในข้อ.. แห่งกฎกระทรวง... พ.ศ. . และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน”

ตัวอย่างเช่น “ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน”

๑.๕ ผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

ผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวง คือ นายกรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายแม่บทหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงผู้รักษาการตามกฎหมายแม่บท

ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนด.... ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีอำนาจในการออกกฎกระทรวง

๒. เนื้อหาสาระในหนังสือเสนอร่างกฎกระทรวง

กฎกระทรวงเป็นกฎหมายลำดับรองดังที่กล่าวมาข้างต้น และเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร คือ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น เมื่อดำเนินการร่างบันทึกหลักการและเหตุผล และร่างกฎกระทรวงไว้แล้ว จะต้องดำเนินการเสนอร่างกฎกระทรวงให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยเรื่องที่จะเสนอจะต้องเป็นไปตามมาตรา ๔ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ เช่น มาตรา ๔ (๕) ร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับนโยบายสำคัญที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นต้น รวมทั้งสอดคล้องหรือเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) การเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง หรือ (๒) การสร้างรายได้ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือ (๓) การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ (๔) การลดความเหลื่อมล้ำ หรือ (๕) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือ (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือ (๗) อื่น ๆ

ตัวอย่างเช่น “ด้วย ชื่อหน่วยงาน ขอเสนอเรื่อง ร่างกฎกระทรวง ชื่อกฎกระทรวง โดยออกตามความในมาตรา ..... แห่งพระราชบัญญัติ..... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอ คณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๕) รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้”

การเสนอร่างกฎกระทรวงจะต้องมีข้อมูลประกอบด้วย (ตามแบบหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ประเภททั่วไป จาก <https://www.soc.go.th/>)

๑. ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอเพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบเรื่องเดิม มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เช่น ประเด็นปัญหา ข้อกฎหมาย

๓. ความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อคณะรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาและมีมติให้ทันต่อการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ระบุสาระสำคัญของเรื่อง รายละเอียดว่าได้ดำเนินการมาแล้วอย่างไร จะดำเนินการต่อไปอย่างไร กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอย่างไร

๕. รายงานการวิเคราะห์ตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ โดยระบุในกรณีที่มีกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ กำหนดให้ต้องดำเนินการไว้

๖. ผลกระทบ ระบุถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมหรือด้านอื่น ๆ

๗. ค่าใช้จ่าย ระบุจำนวนเงินและแหล่งที่มาของเงินที่จะต้องใช้ในเรื่องนี้

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระบุความเห็นของหน่วยงานหรือ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑๐. ข้อเสนอของหน่วยงาน เช่น ต้องการให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างกฎกระทรวง หรือจะขอยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด อย่างไร

๓. ขั้นตอนการเสนอร่างกฎกระทรวง

๓.๑ กระทรวงที่จะเสนอร่างกฎกระทรวงจะต้องเสนอร่างกฎกระทรวงไปยังรองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับดูแลกระทรวงนั้น เพื่อรองนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อน

๓.๒ เมื่อรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลกระทรวงได้ให้ความเห็นชอบแล้ว รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงจะเสนอร่างกฎกระทรวงไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ร่างกฎกระทรวง ทั้งนี้ เจ้าของเรื่องจะต้องรีบส่งเรื่องไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันออกเลขหนังสือ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๑/ว๑๐๖ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๐)

๓.๓ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการของร่างกฎกระทรวงแล้วจะส่งร่างกฎกระทรวงให้สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวง

๓.๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเชิญเจ้าของเรื่องเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เหตุผลความจำเป็น ในการออกกฎกระทรวง เพื่อให้เนื้อหาของกฎกระทรวงถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๓.๕ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างกฎกระทรวง และส่งให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการผู้รักษาการ ตามกฎหมายลงนามในร่างกฎกระทรวง

๓.๖ นำกฎกระทรวงลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป